

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Kirjaamo

PL 1

13035 AVI

kirjaamo.etela@avi.fi

Viite: ESAVI/39736/2024

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen A- ja B-kiireellisille tehtäville hälyttämä muodostelma

Sisällys

1.	Pelastuslaitoksen antamat tiedot	3
3.	Hyvinvointialueelta pyydetty selvitys	4
4.	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastaus.....	5

1. Pelastuslaitoksen antamat tiedot

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos selvitti A- ja B-tehtävälle hälytettävää muodostelmaa kirjallisesti valvontakäynnille etukäteen laatimassa aineistossaan ja suullisesti valvontatilaisuudessa. Pelastuslaitoksen mukaan hälytysvasteet on suunniteltu niin, että A- ja B-tehtävälle hälytetään aina vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma. Henkilöstövajeen ja hyvinvointialueen säästöjen vuoksi paloasemien työvuorovahvuutta on jouduttu laskemaan tilapäisesti siten, ettei tehtävään ainoana muodostelmana hälytetty pelastusyksikkö täytä pelastusryhmän vaatimuksia. Näitä tilanteita varten pelastuslaitokselle on laadittu ohje, jonka mukaisesti päivystävä palomestari tai yksikön esimies hälyttää tarvittaessa toisen pelastusyksikön tehtävälle.

2. Aluehallintoviraston näkemys ja perustelut asiasta

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaisesti A- ja B-kiireelliseen tehtävään tulee hälyttää ensimmäisessä hälytysvasteessa vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen hälytysohje, periaatteet muodostelmien hälyttämisessä ja hälyttämisen toteutus eivät vastaa pelastustoimen järjestämislaissa ja pelastuslaissa asetettuja sekä voimassa olevassa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa tarkennettuja vaatimuksia. Kyseessä on pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 18 §:ssä tarkoitettu huomattava puute.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa ja pelastustoimen tehtävänkäsittelyohjeessa on määritelty A- ja B-kiireelliset tehtävät seuraavasti:

- A-kiireellisyysluokan tehtävä edellyttää välitöntä ihmisen, ympäristön tai suurien omaisuusarvojen pelastamista. Siirtyminen onnettomuuspaikalle tapahtuu hälytysajona.
- B-kiireellisyysluokan tehtävä on varmentamaton, mahdollisesti henkeä pelastava tai suuria lisävahinkoja estävä tehtävä. Siirtyminen onnettomuuspaikalle tapahtuu hälytysajona.

Pelastustoimen tulee hälyttää saamiinsa tehtäviin muodostelma niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Välittömän ihmisen, ihmishengen, ympäristövahinkojen tai suurten omaisuusarvojen pelastamiseen tai suurten lisävahinkojen

estämiseen liittyvä pelastustoimen tehtävä edellyttää vähintään pelastusryhmän kokoista muodostelmaa, jotta tehtävä voidaan suorittaa viivytyksettä, tehokkaasti ja työturvallisesti.

Kaikissa A- ja B-kiireellisissä tehtävissä ei ole määritelmän mukaista vaativaa tehtävää pelastustoimelle ja osassa niistä pelastustehtävät kyetään suorittamaan pelastusryhmää pienemmällä muodostelmalla. A- ja B-kiireellisten tehtävien ensimmäinen hälytysvaste ei voi kuitenkaan olla pelastusryhmää pienempi muodostelma, koska varmistettua tietoa pelastustehtävän vaativuudesta ei hälyttämishetkellä ole olemassa.

A- ja B-kiireellisiä tehtäviä, joihin Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on hälyttänyt pelastusryhmää pienemmän muodostelman, ei voida pitää satunnaisena tai määrältään vähäisenä. Päivystävän palomestarin tai yksikön esimiehen tekemä täydentävien yksiköiden hälyttäminen aiheuttaa viiveen, joka vaarantaa pelastustoiminnan viivytyksettömän ja tehokkaan toteutumisen A- ja B-kiireellisissä tehtävissä. Tämän lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston tekemästä selvityksestä käy ilmi, että täydentävä yksikkö hälytettiin vain 23 %:ssa niistä A- ja B-tehtävistä, joissa ensimmäisen hälytetyn yksikön vahvuus ei täyttänyt pelastusryhmän vaatimuksia. Pelastuslaitos ei ole siis noudattanut omaa ohjettaan lisäyksiköiden hälyttämiseksi.

Näiden syiden vuoksi kyseessä on huomattava puute palvelutasossa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston näkemys vastaa aiempaa päätöstä (ESAVI/41513/2023) sekä Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätöstä (LSAVI/5543/2021), joissa alueen pelastustoimi on määrätty korjaamaan hälytysvasteet siten, että pienin sallittu muodostelma pelastustoimen A- ja B-kiireellisille tehtäville on pelastusryhmä, joka koostuu ryhmänjohtajasta ja kolmesta miehistön jäsenestä. Päätöksen mukaan muodostelma voidaan koota useasta ensimmäisessä hälytysvasteessa tehtävään hälytetystä yksiköstä

3. Hyvinvointialueelta pyydettävä selvitys

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta pyydetään tällä asiakirjalla selvitys A- ja B-tehtäviin hälytettävistä muodostelmista. Selvityksessä pyydetään vastaamaan alla lueteltuihin kysymyksiin:

1. Luettelo A- ja B-kiireellisistä 1.1.-30.11.2024 väliseltä ajalta tehtävistä, joihin ensimmäisessä hälytysvasteessa on hälytetty pelastusryhmää pienempi muodostelma. Luettelon tulee sisältää seuraavat tiedot: hälytyselosteen numero, päivämäärä, ensimmäisen hälytysvasteen yksikkö/yksiköt ja niiden vahvuus, tehtävän kiireellisyysluokka (Erica) sekä tehtävätyyppi. Ensimmäiseen hälytysvasteeseen luetaan yksiköt, joiden hälytysaika on enintään 30 sekuntia myöhemmin kuin ensimmäisen hälytetyn yksikön Pronto-järjestelmään kirjautunut hälytysaika.
2. Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei ole täydennetty pelastusryhmäksi.
3. Selvitys tehdyistä tai suunnitelluista toimenpiteistä sekä niiden aikataulusta, joilla pelastuslaitos on korjannut tai suunnitellut korjaavansa hälytysohjettaan ja A- ja B -tehtävälle hälytettävää ensimmäistä hälytysvastetta.

4. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastaus

Kuten perusteluissa mainitaan, ongelma vajaavahvaisista pelastusyksiköistä johtuu resurssipulasta. Vastauksen liitteestä ”Luettelo A- ja B-kiireellisistä tehtävistä ajalla 1.1.-30.11.2024” nähdään 1.1.-27.12.2024 välisen ajanjakson kokonaistilanne siitä, miten pelastusyksiköiden vahvuus 1+3 on jäänyt toteutumatta. Liitteestä on todettavissa resurssipulan aiheuttama vaje, varsinkin lomakuukausina. Koko vuoden keskiarvo vajaamiehityksen osalta on 8,4 %, lomakuukausien (touko-syyskuu) vaje on 11,6 %.

Tehtävät joissa ensimmäisen aallon vahvuus alle 1+3

Kuukausi	1+3 ei toteudu	%	1+3 toteutunut	%	yht
tammi	22	5 %	386	95 %	408
helmi	9	4 %	216	96 %	225
maalis	17	7 %	228	93 %	245
huhti	17	7 %	240	93 %	257
touko	44	12 %	327	88 %	371
kesä	38	11 %	315	89 %	353
heinä	43	12 %	310	88 %	353
elo	37	10 %	331	90 %	368
syys	44	13 %	306	87 %	350
loka	26	9 %	276	91 %	302
marras	20	6 %	297	94 %	317
joulu	13	5 %	238	95 %	251

Otanta 27.12.2024

Aluehallintoviraston pyytämät vastaukset löytyvät alta. Tietolähteenä on käytetty pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoa, (PRONTO). Prontotiedot ovat haettu 27.12.2024. Pyydettyjen tietojen lisäksi liitteessä ”Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei täydennetty” on esitetty myös Prontoselosteen kohdat ”hälytetty vaste ilmoitetun tehtävän mukaan”, sekä ”paikalle saatujen resurssien riittävyys tilanteen alussa”.

- 1. Liitteestä ”Luettelo A- ja B-kiireellisistä tehtävistä ajalla 1.1.-30.11.2024” on luettelo A- ja B-kiireellisistä tehtävistä 1.1.-30.11.2024 väliseltä ajalta, joihin ensimmäisessä hälytysvasteessa on hälytetty pelastusryhmää pienempi muodostelma.**

Liitteestä ilmenee, että pelastusryhmää pienempi muodostelma on hälytetty 317 kertaa.

- 2. Liitteessä ”Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei täydennetty” on luettelo liitteen ”Luettelo A- ja B-kiireellisistä tehtävistä ajalla 1.1.-30.11.2024” tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei ole täydennetty pelastusryhmäksi (Liite 2.)**

Liitteestä ”Luettelo kohdan 1 tehtävistä, joissa hälytysvastetta ei täydennetty” ilmenee, että hälytysvastetta ei ole suoraan täydennetty 269 tehtävässä (84,9 % tehtävistä). Joskin 237 tehtävässä, eli 88,1 % tehtävistä, joita ei ole täydennetty, hälytetty vaste tehtävään on arvioitu pelastustoiminnan johtajan (PTJ) taholta sopivaksi. Alimitoitetuksi resurssit ovat arvioitu 8,2% tehtävistä.

Kun tarkastellaan pelastustoiminnan johtajan arvioita paikalle saatujen resurssien riittävyyttä tilanteen alussa, resurssit ovat olleet riittävät 78,8 % tehtävistä. Henkilöstön on arvioitu olleen riittämätön 18,2 % tehtävistä.

Edellä kuvatun perusteella Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos katsoo, että annettua hälytysohjetta on noudatettu, vaikka lisäyksiköitä ei ole hälytetty. Mahdollinen lisäyksiköiden lisähälytys on siten perustunut pelastustoiminnan johtajan arvioon resurssien todellisesta tarpeesta.

- 3. Selvitys tehdyistä tai suunnitelluista toimenpiteistä sekä niiden aikataulusta, joilla pelastuslaitos on korjannut tai suunnitellut korjaavansa hälytysohjettaan ja A- ja B-tehtävälle hälytettävää ensimmäistä hälytysvastetta.**

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on reagoinut aluehallintoviraston valvontakäynnillä antamaan palautteeseen laatimalla täydentävän ohjeistuksen pelastustoimintaan. Ohje on tullut voimaan 11.11.2024 (oheismateriaali ”Vajaavahvuisten yksiköiden täydentäminen, ohje 11.11.2024”).

Vajaalla vahvuudella olevien pelastusyksiköiden automaattinen täydentäminen on toteutettu hätäkeskustietojärjestelmä ERICA:n vastemallin kautta. Järjestely on tehty lisäämällä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vakinaisille ja soveltuvalle joukolle sopimuspalokuntien pelastusyksiköitä vastelaskennassa käytettävä ominaisuus (kohdealueenyksikkö 2, arvo 2) ja hakua rajaava toiminta-alue.

Vastemallissa haetaan arvolla kaksi edellä mainittua ominaisuutta sellaisille tehtäville, joihin yksikön on mahdollista tulla hälytetyksi yksin. Yksikön ollessa täydellä vahvuudella, se riittää yksin täyttämään vaatimuksen haetun ominaisuuden osalta. Yksikön ollessa vajaalla vahvuudella, tilannekeskus muuttaa ominaisuuden arvoksi yksi, jolloin vastelaskenta hakee automaattisesti toisen kyseisellä ominaisuudella varustetun yksikön tehtävälle, jos sellainen tavoittaa kohteen 30 min kuluessa. Muutos ei vaikuta sellaisien tehtävien vasteisiin, joihin tulee joka tapauksessa enemmän kuin yksi pelastusyksikkö.